

Radošo darbu dubultkonkursa “Tāva sāta myužam svāta”

NOLIKUMS

1. IZGLĪTOJOŠI INFORMATĪVAIS IEVADMATERIĀLS*

1.1. Rakstniece, dzejniece Veronika Tenča-Goldmane.

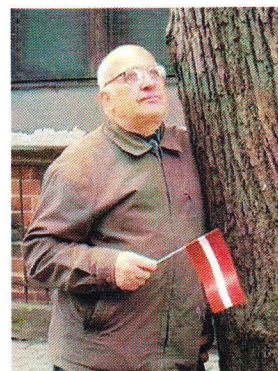
“Saglobot volūdu i sovu byuteibu var tikai tī, kuri dzeivoj Latgolā, i na tikai dzeivoj, bet kurim ir lela pošapziņa i augsts pošvierteibys mārs. Vysa muna cereiba ir iz Latgolys kulturys darbinīkim i studejūšū jaunatni. Lai Dīvs jim paleidz!” uzskatīja V. Tenča-Goldmane (07.06.1928.–11.01.2019.), kura dzimusi Maltas pagasta mežsarga septiņu bērnu ģimenē kā pastarīte. Par dalību jauniešu pretpadomju pretošanās kustībā 1948. gada 22. maijā Veroniku arestē pirms beigu eksāmeniem Maltas vidusskolā. Desmit mēnešus pavadīja Rēzeknes cietumā, 1949. gada 25. martā izsūtīta, Noriņskas lēģerī pavadīja deviņus gadus. Latvijā atgriezās 1957. gada 7. janvārī. Rakstīt sākusi 60 gadu vecumā (ar Gulaga atmiņām), publicēties atsākusi ap 1994. gadu. Lai pateiktu ko labu un mīlu par savu dzimto novadu – skaisto Latgali, 1996. gada martā tapusi poēma prozā „Pastareite“. Tā kā grāmata ir bibliogrāfisks retums, konkursa nolikuma 1. pielikumā pievienots fragments no tās – iedvesmai un autores stila apjaušmai. Tāpat pielikumā – divi autores dzejoļi. 2018. gadā tika izdota viņas grāmata “Vējos izkaisītie”.

Aicinām piedalīties literāro darbu konkursā, lai iepazītu šīs rakstnieces darbu “Pastareite”, kuras galvenā varone Agnese ir Jāņa Klīdzēja Boņuka līdzgaitniece un šis darbs atklāj tautas dzīvesziņu un pasaules skatījumu ar Latgalē augušas meitenes acīm un latgaliešu valodā.

1.2. Mākslinieks un tautasdziesmu ilustrators Juris Gaigals.

J.Gaigals (05.04.1931.–18.08.2018.) beidzis Latvijas Valsts universitātes Mehānikas fakultāti. Strādājis dažādos Rīgas uzņēmumos kā konstruktors. Kopš 2000. gada dzīvoja Rēzeknē, bet vasaras pavadīja Maltā, kur pievērsies savam vaļaspriekam – gleznošanai. Gleznās redzamas gan Latgales, gan Latvijas ainavas un klusās dabas. Latgales Kultūrvēstures muzejs viņa ilustrācijas izmantojis arī Pirmā Latgales kongresa simtgades izstādes “Pāri sliksnim” izglītojošas daļas veidošanai. Savukārt Maltas vēstures muzeja lepnums ir viņa uz papīra krāsās uzliktās atmiņas par “Borovys tiergu”. Īpašas uzmanības vērtas ir līdz šim nepublicētās, plašākai publikai maz zināmas viņa latviešu un latgaliešu tautasdziesmu ilustrācijas, kuras deviņos albumos autors rūpīgi izstrādājis un nodevis glabāšanai muzejos. (Šī konkursa nolikumā 2. pielikumā – dažas autora gleznas un tautasdziesmu ilustrācijas.)

2021. gadā, pieminot mākslinieka 90. jubileju, aicinām piedalīties vizuālās mākslas konkursā, lai iepazītu šī mākslinieka darbus (skat. nolikuma 2. pielikumā), iedvesmotos no tiem un atklātu savu skatījumu uz tautasdziesmu ilustrēšanas iespējām.

* Nolikuma pielikumā - abu autoru darbu fragmenti un atsevišķā failā – prezentācija, kas izmantojami Latgales novada mācības stundas organizēšanā.

2. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI

2.1. Konkursa mērķis.

Rosināt bērnu, jauniešu un pieaugušo interesi par savu dzimtu, dzimtā novada vēsturi, valodu, literatūru un stiprināt piederības sajūtu savam pagastam un novadam.

2.2. Uzdevumi

- 1.1. Iepazīt un popularizēt ar Rēzeknes novada Maltas pagastu saistīto personību – rakstnieces Veronikas Tenčas-Goldmanes un mākslinieka Jura Gaigala radošo devumu.
- 1.2. Iepazīt poēmu prozā "Pastareite", kā arī latviešu un latgaliešu tautasdziesmas par dzimteni.
- 1.3. Popularizēt Latgales novada mācības nodarbības un saturiski bagātināt "Latgales kongresa dienas" svinības (27. aprīlī).
- 1.4. Radošā veidā atklāt izpratni par tēva sētas un dzimtās puses skaistumu un nozīmi cilvēka dzīvē.

2.3. Tēma – "Tāva sāta myužam svāta".

2.4. Norises laiks – no 2021. gada 11. februāra līdz 2021. gada 11. aprīlim (pasta zīmogs 9. aprīlis).

2.5. Dalībnieki (abos konkursos atrunāti atsevišķi): Latgales novada vispārīgglītojošo skolu skolēni (no 1. līdz 12. klasei), bērnu un jauniešu centru apmeklētāji (6–25 gadiem), kā arī individuālie dalībnieki (no 20 gadiem un vecāki). Konkursā nedrīkst piedalīties konkursa žūrijas komisijas locekļu bērni.

2.6. Organizators – Maltas Bērnu un jauniešu centrs.

2.7. Atbalstītāji: Maltas pagasta pārvalde, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Ināra Paiča (V.Tenčas-Goldmanes meita), Dace Gaigala (Jura Gaigala meita), kustība "Ar Latgolū" (kuru pārstāv arī literatūrzinātniece Ilga Šuplinska un advokāts Agris Bitāns), Rēzeknes Centrālā bibliotēka, Latgales Kultūrvēstures muzejs, "Latgolys Saeima", "Latgališu kulturys bīdreiba" u.c.

3. LITERĀRO DARBU KONKURSS

Konkursa dalībniekam iedvesmai jāiepazīstas ar nolikuma 1. pielikumā esošo Veronikas Tenčas-Goldmanes poēmas prozā "Pastareite" fragmentu un tēlaini jāatklāj pašam savas dzimtās mājas, dzimtas stāsts vai bērniības atmiņas par dzimto vietu, novadu.

3.1. Dalībnieki: 4.–12. klašu skolēni, kā arī individuālie dalībnieki – 20 gadi un vecāki.

3.2. Darba formas izvēle ir brīva (dzeja, tēlojums, miniatūra, vēstule u.c.), iekļaujot to darba nosaukumā.

Darbu var rakstīt gan latviešu literārajā, gan latgaliešu rakstu valodā.

Darbi jāiesniedz datorsalikumā.

Burtu izmērs – 12 punkti, fonts "Times New Roman", atstarpe 1,5 punkti.

Darba apjoms: 4.–6. klase viena A4 formāta lapa; 7.–9. klašu skolēniem – divas A4 formāta lapas; 10.–12. klašu skolēniem 2–3 A4 formāta lapas, 20 gadus un vecākiem – trīs A4 formāta lapas.

3.3. Darba vizītkarte. Teksta beigās jāpievieno ziņas par autoru: vārds, uzvārds, dzimšanas gads; mācību iestāde, konsultanta (skolotāja vai vecāku, kuri palīdzēja darba tapšanā) vārds un uzvārds, e-pasta adrese; pieaugušo grupā – vārds, uzvārds, dzimšanas gads, darba autora e-pasta adrese un kontaktārunis.

3.4. Darbu iesniegšana. Darbs jāiesūta elektroniski līdz 2021. gada 11. aprīlim (sūtot uz e-pasta adresi maltas.zinas@inbox.lv) ar norādi „Radošo darbu konkursam”.

4. VIZUĀLĀS MĀKSLAS DARBU KONKURSS

Dalībnieks izvēlas vienu latviešu vai latgāliešu tautasdziesmu un to ilustrē, atklājot savas tēva sētas, dzimtās puses un dzimtenes skaistumu. Noformējumā jāievēro tautasdziesmu ilustratora Jura Gaigala stils, proti – zīmējuma kompozīcijā jāieraksta izvēlētajā tautasdziesma. (Paraug – 2. pielikumā.)

4.1. Dalībnieku vecums – pirmsskolas vecuma bērni un 1.–12. klases skolēni.

4.2. Izmantojamā tehnika – zīmējumi un gleznojumi dažādās tehnikās.

4.3. Darbu formāts – A4 un A3 papīrs. Konkurss tiks pieņemti tikai oriģināldarbi.

4.4. Vizītkarte jānoformē datordrukā vai drukātiem burtiem salasāmā rokrakstā.

Darba priekšpusē labajā stūrī jābūt piespraustai vizītkartei. Kurā norādīts darba nosaukums, autora vārds, uzvārds, izglītības iestāde, klase, pedagoga vārds, uzvārds.

Vizītkartes paraugs:

<p style="text-align: center;">"Tāva sāta myužam svāta" Jūlija Bērziņa, 4. klase Maltas vidusskolas Skolotāja Maija Pranča</p>
--

Darbam otrā pusē jāuzraksta ziņas par autoru: vārds, uzvārds, mācību iestāde, klase; konsultanta (skolotāja vai vecāku, kuri palīdzēja darba tapšanā) vārds un uzvārds, e-pasta adrese, kontakttālrunis.

4.5. Darbu iesniegšana. Darbi jāiesniedz līdz 2021. gada 9. aprīlim (pasta zīmogs) Maltas Bērnu un jauniešu centram, sūtot pa pastu, adrese: Parka iela 20, Malta, Rēzeknes novads, LV 4630. (Darbus iespējams iesniegt arī ar organizatoriem tiekoties Rēzeknē, iepriekš vienojoties pa kontakttālruniem).

Ja darbu iesniedz izglītības iestāde, tad kopā ar darbiem iesniedz dalībnieku pieteikumu (saskaņā ar 3.pielikumu), kas jāpievieno darbu kopumam un arī jānosūta elektroniski uz norādīto e-pasta adresi inta.bule@saskarsme.lv līdz 2021. gada 11. aprīlim.

5. VĒRTĒŠANA UN AUTORU APBALVOŠANA

5.1. Darbus vērtēs speciāli izveidotas divas žūrijas komisijas (atsevišķi literārajā un vizuālajā jomā).

Žūrija patur tiesības:

- 1) nevērtēt konkursa darbu, kas neatbilst konkursa uzdevumam vai nosacījumiem;
- 2) piešķirt vairākas pirmās, otrās vai trešās vietas vai nepiešķirt kādu no tām;
- 3) piešķirt specbalvas par īpašu sniegumu.

5.2. Konkursa organizētāji nodrošina autoru anonimitāti konkursa darbu izvērtēšanas procesā.

5.3. Dalībnieki un vērtēšanas kritēriji:

Literārie darbi tiks vērtēti šādās vecuma grupās:

- 4.–6. klašu grupa;
- 7.–9. klašu grupa;
- 10.–12. klašu grupa;
- 20 gadi un vecāki.

Vērtēšanas kritēriji: tēlainība, aktualitāte un oriģinalitāte, radoša pieeja tēmas interpretācijā.

Vizuālie darbi tiks vērtēti šādās vecuma grupās:

Pirmsskolas grupa (6 gadi)

- 1.–3. klašu grupa;
- 4.–6. klašu grupa;
- 7.–9. klašu grupa;
- 10.–12. klašu grupa.

Vērtēšanas kritēriji: atbilstība tematam, izpildījuma kvalitāte, oriģinalitāte, kompozīcija un noformējums.

5.4. Konkursa rezultāti tiks paziņoti 23. aprīlī Maltas pagasta mājaslapā www.malta.lv un Maltas BJC lapā vietnē “Facebook” (<https://www.facebook.com/MaltasBJC>). Ar labāko darbu autoriem konkursa organizatori sazināsies personīgi.

Labāko darbu autori tiks aicināti piedalīties apbalvošanas pasākumā 2021. gada 27. aprīlī (tā laiks un norise tiks precizēti, ņemot vērā epidemioloģisko situāciju valstī; uzvarētāju godināšana var notikt arī attālināti). Pasākuma laikā dalībnieki var tikt fotografēti vai filmēti, fotogrāfijas un audiovizuālais materiāls var tikt publiskots nekomerciālām vajadzībām.

5.5. Balvas. Paredzētas galvenās balvas – dators (literāro darbu konkursā) un planšetdators (vizuālo darbu konkursā), kā arī veicināšanas un simpātiju balvas abos konkursos un visās minētajās vecuma grupās. Visi konkursa dalībnieki saņems Maltas BJC pateicības par piedalīšanos konkursā.

6. CITI NOTEIKUMI

6.1. Viens dalībnieks var iesniegt pa vienam darbam gan literāro darbu, gan vizuālās mākslas konkursā.

6.2. Konkursam iesniegtie darbi netiek atgriezti atpakaļ to autoriem.

6.3. Konkursa organizatori ir tiesīgi darbus izmantot savām vajadzībām bez atlīdzības darbu autoriem.

6.4. Iesūtot darbu konkursam, skolotājs/-a apliecina, ka ar audzēkņa vecākiem/likumiskajiem pārstāvjiem ir saskaņots, ka tiks veikta audzēkņa personas datu apstrāde un ka audzēkņu personas dati (vārds, uzvārds, skola, klase) un konkursa noslēguma pasākuma fotogrāfijas, kurās redzams audzēknis, var tikt publicētas tīmekļa vietnēs, drukātajos izdevumos, TV ierakstos u.tml. Ja nevēlaties, lai šī informācija tiek publiskota, lūdzu informēties par to konkursa organizatorus.

KONTAKTINFORMĀCIJA

Konkursa koordinators – Maltas bērnu un jauniešu centrs, Parka iela 21, Malta, Maltas pagasts, Rēzeknes novads;

Tālr. uzziņām: 29263367 (Skaidrīte, literārie darbi)
28319076 (Inta, vizuālie darbi)

E-pasta adreses:

maltas.zinas@inbox.lv (literārie darbi)

inta.bule@saskarsme.lv (vizuālie darbi)

Ceram uz atsaucību, lai radoši piepildītu šo attālinātības, bet arī jaunu iespēju laiku!

Veronikas Tenčas-Goldmanes poēmas prozā "Pastareite" fragments

SATURS

KĀ BRĪNUMPUTNS.....	5
PĀSTAREITE	
Priekšvārdi	11
Pavasars	13
Vosora	23
Aglyuna	28
Rudīns	33
Zīma	38
Tāvs	57
Tāvabrōjs Alekss	61
Krystamōte Antonīna	65
Josejs	71
Ar Dīvu, Brīžupe!	77
Pūreņu muiža	81
Dīva Dōrzi	89
Olīti	97
Dorbi un nadorbi	107
Dīnas un nadīnas	113
Školas godi	116
Piecvārdi	131
MES UN MYUSU MOZŌKI BRŌLI	137
IELĀGO, MAZDĒLIŅI!	140
"ZALĀ PŪKA" GŪSTĀ	145
SĀRTI BALTĀ ĀBEĻU KUPENĀ	153
IZSKAŅA.....	170

Pavasars

Agnese īsaroda Brīžupes sātā kai pastareite – nagaideita un nagrybāta, jo mežasorgam jau tai beja kupls bārnu puļceņš. Babeņa gon zynōja stōsteit, ka mōte Agnesi tepat nu upeites izvylkuse. Gōjuse piec iudiņa i, tovu breinumu, - bierneņš upē īkritis! Kū bejis dareit?! Nūsviduse niešus, sakāruse mozū, satynuse prīškaitā, mudri iz sātu skriejuse. Pat niešus ōtrumā aizmiersuse...

Nu tō, ka Agnese beja poša jaunōkō, jau atlēce sovs lobums, bet ari bez napatikšonom naiztyka.

Kai mozōkū jū vysī žālōja un lutynōja, bet bādas cēlēs nu tō, ka meitini bīži apsaukōja par "īzkasini", "pedeli", "pendeli". Taidi vōrdi Agnesei cīši napatyka, par tim jei na reizi raudōja kai pārta.

Apsazynōt sevi jei sōce agri, un pyrmī spylgtōkī īspaidi meitinei palyka nu Brīžupeites. Lykōs, ka leidz tai dīnai jei ir bejuse kūrla i okla. Bet pieški acis un ausis beja vaļā! Izbreina pylna jei lyukōjōs pasaulī. Lelōkais un naizprūtamōkais breinums beja upe ar sovu nabeidzamū maineibu vysūs četrūs godalaikūs.

Ar kotru jaunu dīnu, kōpīni pa kōpīņam, saule cēlēs augšōk dabasūs. Dīnas stīpēs garumā, vokori palyka dzydri un skaneigi. Saules stori beja sylti, jī mīleigi glaudeja vacōs sātas jumtu i stōvū nūgōzi. Agnesei tys cīši patyka, bet snīgam – nā. Tys steidzeigi sasarūseja, sasakustēja un veļšus nūsavēle nu jumtim. Na vysod jam īsadeve tai aizsleidēt. Reizem syltī saules spaiti jū apjēme tīpat iz jumta un tik īlgi siļdeja un karsēja, cikom pōrvērtē seikōs tērceitēs voi spūžōs lataku svecēs, kuras kaidu laiceņu turējōs pi jumtu molu, bet tod skanādamas un brakšādamas gōzēs lejā.

Snīgs steidzeigi atsakōpe nu sātas pakšim, aiz sevis pamazdams malnu zemi, nu kuras bryungonōs gaļveņas bōze mōlpučeites un zalī asneni. Tai bāgdams, snīgs sasnēdze stōvū nūgōzi, kur sauleite svylynōja vēļ cīšōk. Tys nu vaira nabeja izturams! Snīgs pōrsavērtē mutuļojūšūs skaneigūs riuceišūs i, kiuliņus mazdams, laidēs lejā – pošā Brīžupē īškā!

Brīžupe vēļ beja klōta ar ladu, bet varēja maneit, ka tei jau cēlēs un mylza, it kai zam lads atsarostu kaidis spākaveirs, kurs ar tyukstūšom rūku caltu tū iz augšu un plāstu plotōku i plotōku. Gaiss jau virmōja nu ceiruļu dzīsmem, nūgōze beja zylūs vyzbuleišu pībārta, bet upe, lai kai ceņtēs, nu lada skōvīņa izsprukt navarēja, vīneigi šod tod aizabrakšēja.

Tod, kaidu vokoru papyušūt dīnvyrītumam, dabasi īsatyna palākūs leita mōkūņūs, vysu nakti iz sātas jumtim beja dzierzama leita lašu pakšiešona un grabūņa. Nōkušajā reitā nūtyka kas vēļ napīdzeivōts! Pieški pamalē nūdōrdēja kai pārkiuņš un nu meža īlūka izacēle bolts, kusteigs kolns. Tys trūkšņōja, pīsajimdams skaļumā, i cēlēs augšōk, tod ryukdams un mutuļōdams vēlēs pōri vysai īlejai. Miļzs beja ticis breiveibā un ōrdējōs kai nagudrs, boltas putu vērpeles šļakstynōdams un sprauslōdams. Jys sovā breiveibas ōrprōtā gryusteja un svai-deja lelūs lada gobolus, kuri jū beja tik īlgi turiejuši giustā.

Taidā reizē Brīžupe beja draudeīga un varona. Ka gadejōs kaidis nauzma-neigs kūks ceļā, tū izrōve ar vysom saknem un nese paceli. Upes dyžonū skrie-jīni kavēja tylts. Jei ari tō napataupeja, bet gryusteja un apsvaideja ar lelim lada gobolim. Lai gon tylts beja styprs, nu palelom baļceņom taiseits, pōrōk ilgī tys upes uzbrukuma izturēt naspēja – paprišku spieceigi sasašyupōja, tai kai pa-sacēle gaisā, tod, atkritis atpakaļ, devēs pa straumi lejā.

Šaļtem upe metēs viersā ari pierteņai, kura jau godu desmitem, vaca, nū-meļņiejuse i sasarōvuse, tupēja tīpat krostā. Naskaitomas zōļu sakneites beja tik cīši sasavejušas, ka leidzynōjōs seikim, bet styprim pierstim, kuri sasadavuši kūpā, lai turātūs pretim draudeigim spākim. Lai kai upe jū krateja un purynōja, ceineņā vysod uzvarēja pierteņa. Lada kolni un malnī iudini aizabrōze. Upe īkō-pe krostūs, i tod sōcēs ūtrs, vēļ lelōks breinums...

Kod vīnu reitu Agnese pasamūda i taipat krekleņā, bosom kōjom izskrēja ōrā, jei nu pōrsteiguma kai dakolta palyka iz vītas – vysa pļova vyzuļōja teirā zaltā, a Brīžupe spulgōja un laistejōs kai lelōs mōsas Īvas acis!

Cik ilgī ciļvieceņš var stōvēt taidā lelā nasaprasšonā i apjukumā! Un Agnese skrēja pi mōtes, kura klāvā barōja naseņ atskriejušū teleņu.

Ar veļtini pōrsavāluse pōri slīkšņam, tai mōti pacīš sabīdejūt, jei sauce: "Mameņ, lyudzu, ej pasaver! Tī vysas zvaigznes sabyrušas pļovā!"

"Ak tu, muna mozō spūrgaleņ, tōs jau nav zvaigznes, tī ir purineni. Jī izplauka, cikom tu čučieji..."

"Voi jūs var paglaudeit i pajimt rūkā?"

"Paglaudeit vari, bet rūceņōs gon najem, bārns! Purineni ir tikkū pīdzymuši, vēļ pavysam mozeni, jim sōpēs."

"Labi, mameņ! Es tikai nūskrišu tyvōk pasavērt!"

Agnese jau metēs uz pļovas pusi, tod atgōdōja par savu draugu Lōci. Jys tok ari gribēs redzēt pļovas jaunumus! Meitine skrēja pi suņa būdas, par gobolu saukdama: "Lōceit, Lōceit, mīga pyuzneit, līņ ōrā! Pļovā purineni pīdzymuši. Skrīsim apsavārtu!"

Lōcs kaidu breiteņu knūsējōs, tod nagribeigi izleida ōrā i, tīpat atsasiedis, gari nūsažōvōja. Pakaseja aiz vīnas, aiz ūtras auss i tikai tod pasavēre ari uz Agnesi. Jō naapmīrynōtais izskots runōja skaidru volūdu: "Nu gotovais ūds nu taida meitāna. Džiņgst apleik, ka ni atsaklauseit. Kōrteigam sātas sorgam pat izagulēt nadūd!"

"Mīlū Lōceit, tu nasasyrdi i nasatyuloj! Skrīsim lejā! Tikai tu, lyudzams, na-sadūmoj tūs ēst, kai reizem zōli! Zōleitei jau ari laikam sōp, bet tu kai nasōškys tik ēd i ēd!" Tod, drusku padūmōjuse, prōteigi dalyka: "Paūsteit purineņus gon tu variesi..." Lōčam laikam na vysai patyka itei pamōceibom un aizrōdejumim bogōtō Agneses runa: jys grīze acis sōņš i kauneigi luncynōja asti. Tod, pīsa-tryucis kōjōs, nūpurynōja pādejū mīgu, kai izleigdams nūlaizeja draudzinei muti i pīkreitūši aizarēja: "Vau!"

Nu jī beja sasaprotuši, i obi kiuliņ kiulinim vēlēš nu pīkaļņeites lejā.

Pavasarijs beja ari cyti breinumi un lelōkais nu tim – Leldīne, ar krōsōtom ūlom, ūyupelem i bārnu gavilem. Bet... lai tyktu pi vysa tō, beja jōpavoda Lelais gaviens. Tys vylkōs cīši garai un Agnesei lykōs garlaiceigs. Ni dzīdōt, ni sprindzēt ūymā laikā nadreikstēja, jo tys beja grāks. ledīns ari palyka daudz skūpōks, jo trešdīnēs un pīktdīnēs nadreikstēja ēst ni gaļas, ni ari kaida gaļas iedīņa. Babeņa ar mōti ūamōs dīnēs pat pīna naēde, iztyka ar siļki, lynu voi kaņepu eļļu, buļbeitem i posnu maizi.

Agnesei tys beja gryūši saprūtams, dieļ kō ēst varēja byut grāks tod, kod cylvākam beja kū ēst, un dieļ kō lelī naļōve pīrcōtīs, kod prōts iz leiksmeibu nesēs? Meitinei, jo vīn viedereņš beja pylns, prōts vysod beja pīceigs. Taidōs reizēs dzīdōt i laksteit vīn gribējōs, dieļ tō, pošai namonūt, bīži paspruka: “Kur tu teci, dyuru pele, kaladū, kaladū!...”

“Voi, Agneseit, kam tu tai? Dziedi, Dīvenš barās...” babeņa nu cepļa augšas centēs jū apsaukt.

Agnese taidōs reizēs apsarōve i baileigi vērēs iz koktu, kur stōvēja svātbiļdes un krystā systō Pesteitōja tāls. Tū, ka Dīvenš kū aizrōdeitu, jei gon nadzierdēja, bet, īraigūt Kunga Jezus noglom caurdūrtōs rūkas i kōjas, jū pōrjēme gon baimē, gon žālums. Asnis tecēja ari nu savaiņōtō sōna, ar ierškiežu vaiņuku apveitō golva beja nūsleidiejuse zamu, zamu.

Kas un dieļ kō ar Jū tai izadareja, tū Agnese grybātu zynōt. Jei papraseitu babeņai, bet beidōs, ka atbiļde otkon byus borga i strupa: “Tu vēļ esi moza i nikō nu tō nasaprūti, kod paaugsi, tod ari pastōsteišu, a tagad dori, kai tev līk!”

Vīgli jau beja saceit – paaugsi. Agnese jau nabeja nikaida siens, kurai, tikkū leitenš palej, tai golva nu syunom ōrā. Jei kotru dīnu pi durovu stenēderes mierejōs, mierejōs, bet augšōk par īvylktū streipeiti tai i nabeja tykuse. Reizem raudzeja i iz pierstu golim pasaceļt, bet cik tu ilgi tai staigōsi, gribi voi nagribi, byus vīn tei pasaaugšona jōpagaida...

Klusōs Gavieņa dīnas nese ari kaidu pīceigu nūtykumu – Pyupūlu svātdīni. Ka zīma beja īsavylkuse, piec pyupūlim vajadzēja brist pa dziļu snīgu un pyupūleiši beja taidi seiki seiceni, sovūs bryunajūs kažuceņūs nūsaglobōjuši. Taidōs reizēs pyupūlus vajadzēja nūlauzt agrōk i izplaucēt. Īnasti ustobā i īlykti iudinī, jī dreiz nūsvidē kažuceņus, palykdami opoli, bolti i pyukaini.

Pyupūlu svātdīnes reitā mōsas veidōja skaistus puškus, pōrsēja tūs ar dzeipurim i nese uz bazneicu svieteit. Ar svieteibu sajāmušajim pyupūlu zorim babeņa vysus “nūpēre”, saceidama: “Slimeiba ōrā, veseleiba vydā! Slimeiba ōrā, veseleiba vydā!” voi ari: “Audz opols kai pyupūls! Audz opols kai pyupūls!” Taipat tyka apstaigōti i nūpārti vysu lūpeni ar vieliejumu byut vasalim i sprygonim.

Agnese, radzūt lelūs izdareibas, gribēja dareit taipat kai jī. Jei maneja, ka Murs i Lōcs beja palykuši bez “veseleibas pierīņa”. Dieļ tō, pajāmuse pyupūla zoru, jei uzmaneigi tyvōjōs čiteņam, iz kura izastīpis gulēja ruņcs. Acis jam beja cīt, tikai ūsas kustējōs i kōjas mīgā raustejōs. Laikam jau sapynā Murs peļu

medeibu laukus apstaigāja. Agnese, viņteigi pasmaidūt, nūdūmāja: "Tiuleņ, draudzeņ, tovi medeibu prīki beigsīs. Lai giutu peles, ir jōbyut ari vasalam. Dieļ tō opoluma jau varātu tevi ari napērt, taipat esi meiksts kai pyupūleņš..."

Agnese pacēle rūku i ar pyupūla zoru cierta Muram. Jei napasēja ni mutis attaiseit, lai veseleibu vālātu, kod ruņcs, kai lapsiņu sakūsts, spruka augšā i, nykni aizašņōcs, beja, špuks, zam gultas. Agnese gon sauce, gon labynāja, bet jōs pyules beja veļteigas. Mura zaļgonōs, sirdeigōs acis tai vīn saceja: "Pros vīn pros! Taidas pōresteibas i nagūda es tev ni myužam napīdūšu. Ir gon taidam knišlam prōts, medinīku pošūs lobōkajūs sapynūs iztraucēt..."

Ar Muri nasalobuse, Agnese devēs pi Lōča, jo ari ūtram draugam tū veseleibu i opolumu vajadzēja nūvēlēt. Lōci jei atroda, purneiti pret sauli pasliejušu, siežūt pi sovas būdas. Jys kōreigi ūsteja pavasara gaisu. Snīgs jau beja nūsalaidis, zeme apkoltuse i taida siediešona beja teiri pateikama. Īraudzejis Agnesi, Lōcs pīlēce kōjōs, jautri asti kuldams i smaideigu muti rōdeidams, tyvōjōs draudzinei.

"Ar šytū kuņdzeņu nabyus tik vīgli tikt golā," Agnese nūdūmāja i pacēle rūku pierīņam. Bet Lōcs beja dreizōks – zibineigi īsaskrēja, pasalēce, hops, i pyupūlu zors beja zūbūs! Ar vysu īgyvumu jys īšmauce sovā mōjeņā i, pasagrīzis pret Agnesi, pyupūlzoru demonstratīvi sagrauze seikūs gabaleņūs. Jō apmīrynōtais izskots napōrprūtami līcynāja par dižōšonūs: "Es jau nu naasu taidis mīga pyuznis kai Murs, kurs guļ kai kaidis palovu maiss iz cepļa, cauru dīnu sōnus capynōdams. Veseleibas i opoluma maņ taipat gona, lai tik kaidis svešinīks rauga sātai tyvōtīs!"

Agnese, apbādynōta par naveiksmi, devēs iz ustobu, sevī skumeigi dūmōdama: "Dori nu vēļ taidam burlakam lobu, svātūs pyupūleņus jēme i apēde!"

Piec pyupūleišu bīžuma iz zareņa varēja sprīst par tū, kaida byus cyta vosora. Ka tūs beja daudz un bīži, tod vosora gaidoma ražona, bet jo pyupūleni beja rati, varēja pīmeklēt ari naraža voi cytas nalaimes.

Svieteitūs pyupūlus nūlyka koktā iz lakteņas pi Jezus Kristus kōjom, un tur tī palyka vysu godu. Pārnejūs sadadzynāja Pyupūlu svātdīnē, palnus izkaiseja pa vysim koktim, lai sātā turātūs svieteiba un lobklōjeiba, bet jaunūs otkon nūlyka vītā, i tai godu nu goda...

Klusajā nedeļā vysi runāja pusbolsā, nasabōre, ari bārnus nabeja pījimts strōpēt. Patīseibā jūs nabeja ari eisti par kū sūdeit, jo bāрни zynāja, ka dareit palaidneibas ir grāks.

Babeņa un mōte gavēja vēļ vairōk. Ēde tikai reizi dīnā, bez kaida aizleja. Agnese nāvarēja saprast, kai jōs var tū izturēt? Jai pošai ēst gribējōs vysod un, kod pōrōk gryuši beja sagaideit iesšonas reizi, tod meitine pagrauze sausu maizes kaņceiti.

Nedeļas sōkumā mōsas vysu berze un mozgōja, izjēme dubultlūgus, kurus brōjs iznese ustobas augšā. Lūgus jōs nūspūdrynāja un dalyka teirus aizkorus. Jo grīsti beja nūkvāpuši, berze un mozgōja ari tūs, iz sīnom leimēja jaunus špalerus. Izpurynāja vacōs, sabyrzušōs cysas nu gultasmaisim un pībōze tūs ar

1

Rēzeknes pils
Centrālā bibliotēk

jaunom un smērdeigom. Purnōja un vādynōja dečus i sagas. Ar zoru un ašu veikšim berze greidas, cikom tōs tyka spūdras i dzaltonas. Sagrōbe i saslauceja vysus nateirumus, kuri pa garū zīmu beja sasakrōjuši. Vysu, kas beja paradzāts dadzynōšonai, aiznese iz molkas pyuneiti, a smeļksni sasvīde pakaišūs. Piec taidas teireišonas vacō sāta izavēre kai sarūšta vecineite.

Klusōs nedeļas beigōs nikaidu lelu dorbu nadareja. Babeņa saceja, ka Zaļajā catūrgā pat putnys perekļa nataisūt. Lelajā pīktdīnē babeņa un mama naēde pavysam. Tei beja lelu skumu un lyugšonu dīna. Ari Klusū sastdīni vadeja mīreigi, dareidami vīn seikōkus dorbus, tūmār vysu jau palyka rūseigōki, jo beja jōsagatavoj Leldīnes svieteišonai. Itūs svātkus Agnese sauce par Ūleņu dīnu.

Mōte un mōsas gatavōja dažaidus gordus iedīņus un cepe peirāgus ar gali, kōpustim, burkōnim i bīzpinu. Pirms Leldīnes kōve teleņu, bet, jo nabeja pošim, tod kaidu gaļas gabaleņu īdeve kaimini, jo teļa gaļai beja jōbyut tūs produktu skaitā, kurus nese svieteit.

Runas par teleņa kaušonu Agnesei sagōdōja daudz skumu i sōpeigu pōrdūmu. Jei pat raudzeja tāvu atrunōt, lai tō nadora. Bet jys sasabōre iz Agneses, i jai nikas cyts naatlyka, kai īleist kakteņā i tī byrdynōt ryugtas osoras.

Pošā vokorā brōļs rūsejōs pogroba kaļneņā, kōrdams šyupeles. Stulpi vēl beja dereigi pārnejī, atlyka tikai pīstyprynōt vierves i uzlikt dieli, lai varātu šyupōtīs divotā. Mōsas krōsōja ūlas ar seipūlu myzom, rudzu zeļminī, aptynūt ar krōsainim dzeipurim, lupateņom, veikalā pierktajom lakom. Ari Agnese gribēja nūkrōsōt vysmoz vīnu ūleņu i, mēles galeņu izbōzuse, jei tai rōvēs ar krōsōšonu, cikom pošā beja raiba kai Leldīnes ūla. Izkrōsōtōs ūlas salyka vōceleitē, kuru brōļs beja nūpinis nu kōrklu kludzeņu, i nūlyka iz golda.

Mōsas jau beja izplauciejušas bārzu zorus i bryunā mōla skryuzē tūs nūlyka tīpat iz golda, kurs beja apklōts ar rokstainu lynu goldautu. Agnesei beja laimējīs pīsauleitē atrast nazcik vyzbuleišu. Īlykuse tōs sovā skryuzeitē, jei atroda tai vītu sūplok bārzu dzeiveigajam zaļumam. Izavēre pavysam gleiši!

Lelō mōsa Monika steidze tamburēt lelu zači ar gaiši bryunu kažuceņu. Acis, daguns i mute jam tyka ar malnu dzeipuru īzeimāti, bolts beja tikai pats astes galeņš. Gotovū zači pīpiļdeja ar vatu i nūsādynōja grūzā pi ūlu. Nu gon varēja īsarast Leldīne, tik īlgi i napacīteigi gaideitō!

Bazneica beja tōli, dieļ tō lelōs mōsas kūpā ar sābru meitom i puišim devēs iz tū jau sastdīnes vokorā. Leidza jēme grūzeņu ar produktim: maizes kukuleiti, teļa gaļas gabaleņu, ūlas i sōli. Tys vyss beja dūmōts pasvieteišonai.

Bazneicā jī pavadeja vysu nakti. Vacōkī ļaudis lyugdāmīs, bet jaunīši ari pa kaidai narōtneibai palaizdami, par kū sātā kluseņom sasašveikstēja un smējōs. Prūtams, tāvs par tū nikō nadreikstēja zynōt, jo taidam "smīklu taiseitōjam" ītu pavysam biedeigi.

Gadejōs, ka Maltas iudini vēl nabeja nūskriejuši, tod jaunīši ōve kōjas un bosom gōja pōri pōrplyudušajam tyltam. Beja ari taidas reizes, kod škārsōt upi rōdejōs beistami, dasagōja voi nu palikt bez Leldīnes svieteibas, voi ari vajadzēja

jjugt Meļni i braukt iz attōlōku bazneicu. Parosti tai ari dareja, jo Agnese napīminēja, ka Leldīne byutu kod navīn sagaideita bez svieteibas.

Leldīnes reitā Agnese pasamūda neparosti agri un sōce gaideit bazneicōnu. Bet jūs ceļš beja gars i gryuts, dieļ tō gaideišona īsavylka. Cīši gribējōs ēst, bet nadreikstēja, cikom naatness svieteibas. Ik piec breiža Agnese steidzēs iz kaļneņu pasavērt, voi bazneicōni jau naīt, bet jūs kai nabeja, tai nabeja. Brōļs jau beja daticis pi svātku gordumim un ari Agnesei pīdōvōja, bet Agnese kārdynōšonai nu sirds turējōs pretim. Jū sōpynōja ari brōļa napaklauseiba. Kai jys tai varēja – pōrkōpt vacōku aizlīgumu i vēļ jū iz tū skubynōt...

Agnese saprota, ka brōļs reikōjōs slikti, bet jei jau nav pļōpa i par tū klusēs.

Kod beidzūt svieteiba beja sagaideita, varēja īturēt reitišķas, jo pōtori jau beja nūskaiteiti un Leldīnes svātōs dzīsmes nūdzīdōtas. Atsasāduši pi uzklōtō golda, kotrs pōrmete krystu un gaideja, kod babeņa vysim izdaleis svieteitū maizi, galeiti, ūlas i sōli. Paprīšku beja jōād svieteitī iedīni, tikai tod varēja mīlōtīs ar cytim gordumim. Natryuka ari jaunpīna sacapuma, kas atgōdynōja ūlōkni i beja cīši gords. Ka jaunpīna nabeja pošu sātā, tū atnese sābri, par tū ka kaidā apleicejā klāvā teleņš jau nūteikti beja atskriejis.

Vysi ēde lieneitem un ilgi, kotru iedīni izgaršōdami, jo iedīņu beja daudz. Dzēre ari cigōreņu kapeju ar soldonū kriejumu voi teju, pīkūzdami peirāgus un cytus gordumus. Piec reitišķom varēja dūtīs pogolmā, lai nūsadorbōtu ar dažaidim svātku pīkim: systūs ar ūlom, šyupōtūs, ītu rūtaļōs. Iz "ūlu karu" īsaroda ari sābru bārni i jaunīši. Jau aiz laika tyka izraudzeitas vysstyprōkōs ūlas. Tōs izlaseja vītejais "specialists", ūlas smailū golu sytūt pret zūbim. Ka skaņa beja dzydra i spolga, tod pōrbaudamō ūla stypra. Tys, kura ūla sytūtīs sapleisa, beja spīsts atdūt sovu uzvarātōjam. Tai cytureiz lobs ūlu stypruma paziniejs vasalu skalini varēja pīlaseit.

Gadejōs ari pa bliedeibai, bet tys nanūtyka ni sābru, ni sovejūs vydā. Parosti cyts cytu mōneja godatiergūs ar meistareigi darynōtom kūka ūlom. Izmontōja ari taidu pajiemīni, ka ūlas tīvōkajā golā izūrbe caurumeņu i salaide pa tū izlaidynōtu svynu. Piec tam vītu nūsleipēja un vēļ nūlakōja. Ōreji vyss beja kōrteibā, i itai "vyltus ūlai" pretinīka nabeja. Bet lai Dīvs ir žieleigs tam, kura mōneišonōs atsaklōja!

Bez "ūlu karim" nūtyka vēļ cytas rūtaļas, kai, pīmāram, ūlu rypynōšona pa sleipi nūlyktu īdūbu gaļdeņu. Sauce itū pasōkumu par lunkōšonu. Divi spālātōji vīnlaiceigi palaide kotrs sovu ūlu, i, kura ūla pīsitīņus izturēja, tys beja uzvarātōjs. Bolva – ūla!

Leldīnē šyupōjōs mozi un leli; pa vīnam, pōrūs, gon stōvūt, gon siežūt iz viervēs īsītō šyupeļa dieļa. Šyupōjōs, lai byutu vasali, lai lyni augtu gari, lai teleni barōtūs i vīnkōrši taipat – pīka piec. Ari babeņa atsasāda šyupelēs, i brōļs Jurs jū nadaudz pašyupōja. Ilgi i augši jei šyupōtīs nagribēja, reibstūt golva. Bet Agnesi gon Jurs izšyupōja nu sirds, cikom jai sōce kitēt vādars, bet jei vīnolga nu sajjusmas spīdze: "Vēļ augšōk, vēļ augšōk, vēļ!..."

Tūmār vyspōrgaļveigōk šyupōjōs Jurs pats. Te pīsaturpams, te izaslīdams, jys izasvīde tik augši, ka šyupeles ar vysu Juri sōce īt riņčī. Agnesei nu breinumu mute beja vaļā, jo brōļs pieški beja pōrsaviertis par skrytuli. Jei gribēja klīgt, bet naspēja, jo mute beja izkoltuse i bolss naklauseja.

Piec lelōs šyupōšonōs sōcēs vysaidas rūtaļas: "Pādejais pōrs", "Suneiši", "Globōšonōs", spēle ar stikleņu i bumbu. Leldīnes prīki ilga treis dīnas. Catūrtōs dīnas reitā brōļs gribēja šyupeles nūjimt, bet Agnese sōce raudōt i praseitīs: "Brōleit, zalta gabaleņ, vēļ vīnu dīneņu pamet, lyudzu, lyudzu!"

Tū izdzierda babeņa i Agnesi sabōre: "Kas te seic kai myusa!? Ka vysu godu šyupelēs kariniesi, tod cytas Leldīneš nasagaideisi. Lobōk skrīņ sivieneņam purineņu paplēst!"

Piec Leldīnes sōcēs pavasara dorbi. Brōļs cauru dīnu jēmēs ar aršonu. Meļņs beja vyss vīnūs svīdrūs, ari Juram kraklys pi mugoras turējōs kai pīlipis. Vogas golā, svīdrus nu pīres nūsaucejis un viejā sajauktūs motus atglaudis, jys apgrīze zyrgu i ora tik tōļōk. Pa saortū lauku laidelējōs vōrnas i laseja tōrpūs. Kas šom nakaitēja pi gotovas blūdas, a Meļņam ar brōleiti beja tik gryuši jōstrōdoj.

Kod zemeite beja aporta, tū ryupeigi nūecēja. Nu teirums beja gluds, siešona varēja sōktīs. Sēja tāva brōļs Aleks. Ar gryudim pylnū sātivi jys pakōre koklā, lai obas rūkas byutu breivas. Lauka molā nūsastōjis un ar acim tū "apmierejis", jys nūjēme capuri, pōrmete krystu, tod ar obom rūkom pameišus, te pa labi, te pa kreisi gryudus svīzdams, plotā i leidzonā sūlī vierzejōs iz prīšku. Tai jys sūļōja ryndu piec ryndas, Jurs bierzeja, cik tōli gryudi kryta, i tai, cikom vyss lelais teirums beja apsāts.

Piec apsiešonas brōļs zemi otkon nūecēja i ar rasnu bluči pīvēle. Nu lauks beja gluds kai greida. Agnese raudzeja pa tū pastaigōt, un bosōs kōjas zemē nagryma nicik – rasnais blučs sovu dorbu beja kōrteigi padarejis.

Kod sieja beja beigusēs, sōcēs buļbu stateišonas laiks. Ari Agnesei babeņa īdeve mozu kerzineiti, nūreikōja sōnu vogā i parōdeja, kai kas jōdora. Omots dreizi beja rūkā, i Agnese, vogā turādamōs, svīde buļbeiti piec buļbeites tai, lai tōs krystu vīnaidūs attōlumūs. Kod voga kūpeigim spākim beja apstateita, brōļs tū tiuleņ aizora i dzyna otkon jaunu. Jaunajā vogā atsakōrtōja tys pats, i tai leidz vālam vokoram.

Buļbu stateišona Agnesei cīši patyka, jo babeņa parosti izaraudzeja vyskaistōkū dīnu, kod sauleite kai pa zemes viersu staigōja, dabasi beja pylni ar boltim mōkūnim i pi Brīžupes jau zīdēja īvas. Gon itī mōkūni, gon īvas līcynōja, ka buļbaitē saaugš kupli mātrōji i rudinī byus loba raža. Īvu kryumūs dyuce bites i kamineites, lidōja raibī taurini, a dabasi vyrmōja i tricēja nu ceiruļu dzīsmem. "Li-ru-lī, li-ru-lī," sauce mozais, palākais putneņš, te pasacaldams leidz mōkūnim, te nūkryzdams leidz pošai zemei.

"Babeņ, dieļ kō tys ceiruleits tai kiuliņoj?"

"Jys prīcojās par sauleiti, par breineigū laiku i dzīd slaves un pateiceibas dzīsmes myusu Radeitōjam. Ari tu, kod prīcojīs, loksti kai nagudra."

lynu pologus, daudzkrāsainus cymdus, nu dzejpurim adeitas capures un šales. Zam ōbeļņeicom izrytnoņa streipainūs lupotu greidas celeņus. Kod vysš beja izpurynōts i izvādynōts, tū guļdeja skreinēs i skapu atvilknēs, naizmierstūt pa viersu pōrkaiseit ar reibynūšajim vaivierim, lai mārģu pyura kūdes naiķōrōtū. Tai, cīteigi uzmaneits, mōsu pyurs gulēja skreinēs i skapūs, gaideidams precinīku.

Vosora

Kod beja beigusēs lelō purynu zīdiešona, Brižūpi apjēme zaļa sagša, izraibynōta ar zyļim, sorkonim, dzaltonim i bolitīm zīdu zvonim un zvaigzņeitem. Poša upe beja zaltainu saulstoru apmyrdzāta. Vysš pasauls smōrdōja tai, ka reiba golva. Zīdūs čakli strōdōja bites un kamanes, vokorūs sysynōja sīnōži, grīze grīze i dziđōja zemesviezs...

Bet, kod dīnas skaņas beja pīklusušas, nu upes cēlēs mygla, bolta kai pīns, i pamožom izkleida pa vysu īleju. Tai, nu augšas verūtīs, vysa īleja lykōs kai lels, miļžeigs pologs. Myglā bubynōja Meļņs...

Saulei lācūt, mygla nūkryta voi arī pasacēle dabasūs. Vysa īleja mirzēja i zaigōja rosas dimantūs. Nu smylgas iz smylģu slīpēs daudz seiku teimekleišu, kurī vītom veidōja mežģiņu rypuleišus, taidus kai mōsas Monikas tamburātajūs goldautūs, tikai daudz, daudz smolkōkus. Vacāis dōrzs beja kai ar snīģu pīsnidzis, jo vysa ružovūs un boltūs zīdu bogōteiba gulēja uz zemes. Babeņa pričōjōs, ka byušt loba ōbeļu raža, jo tōs zīdiejušas jaunā mienesī. Agreļōs šlivas, vīšnes, ierškūgas, upines un jōņūgas jau beja aizamatušas. Agnese pa kaidai ībōze mutē, bet tōs beja tik skōbas, ka jei pat sasakņipe. Babeņa, tū radzūt, bōrēs: "Ak tu, nagauseigō meitine! Tiuleņ splauņ ōrā! Apsōps vādars, ka nazynōsi, iz kuru pusi skrīt..."

Bet Agnese naspļove vys. Skōbū ūģu vībdamōs, bet varūneigi nūrejuse, jei babeņai atbjīdēja: "Nabādoj, babeņ, pasōpēs, pasōpēs i pōrīs. Poša sovom acim redzieju, ka gaiļs ar vystom arī ūģas ād, i jīm nikō... Redz, tai..."

"I tu ļauņ vystom zaļas ūģas nūķōbōt. Nu, piec žogora vīn ītī dorbi prosōs! Tōvs pīnōkums ir vystas ganeit, navys ar ūģom barōt."

"Ganeju jau es, babeņ, ganeju, bet... gaiļs mani naklausa, izplēš spērnus i skrītīn kautīs..."

"Kai jys dreikst tevi naklauseit! Pajem žagareņu i pabīdeļ itū nakauni. Redziesi, kai jys skrītš, ka pīši vīn skanēs."

"Labi, babeņ, pabīdiešu."

□□□

Vacō dōrza sturīt auga vēļ vacōka, nūsiermiejuse mežōbele. Zam jōs zorim gulēja bryuns, plokons akmiņš. Tō vierss izavēre ovalveideigs, jys beja pa pusei zemē īgrymis. Akmiņš atgōdynōja miļžeigu maizes kukuli. Tī beja Agneses meilōkō vīta, kur jei tvērēs gon priķūs, gon bādōs. Iz akmiņa izastīpuse, jei sij-

"Dieļ kō mes nadzīžam taidu dzīsmenģu Dīveņam?"
"Kai nadzīžam? Kōtru reitu mes nu Jō lobu dīnu i svieteibu izalyudzam, a vokorūs par tū naizmierstam pasaceit pajdis."

Te pieški nu meža atskan: "Ku-kū, ku-kū, ku-kū!" Tū saklausejuse, babeņa atļic mugoru un, iz meža pusi vārdamōs, skaita: "Vīns, divi, treis..." tik īlģi, cik dzagyuze kiukoj.

"Babeņ, dieļ kō tu tai skaiti?"

"Grybu zynōt, cik godu vēļ palicis dzeivōt..."

"Voi tod dzagyuze tū var zynōt?"

"Zyna, zyna, munu vogūleņ!"

"Ari munus godus jei saskaiteis?"

"Ak, mozū duraceit, kas tovus godus spēš saskaiteit? Tu dzeivōsi īlģi, īlģi..."

Piec bulģu stateišonas babeņa gaideja apsamōkušas dīnas i vērēs, voi sakņu dōržā zemi seikī kukaineiši i tōrpeni ir jau sacyļōjuši. Kod jei tū īvārōja, sōcēs grīziņu, batviņu i kōpustu stōdiešona. Rasāds auga lecekļi. Jau rudinī tū brōļs beja īreikōjis, ar satrupiejušim māsliim samāsliojis. Agrā pavasarī tī sakiure lelu gunkuri, lai dreizōk atsalaiz ī tīsylist zeme. Tod otkon uzroka i ar grōbekli nūceēja. Babeņai atļyka tikai vysaidas siekleņas īsēt, apsegt ar garkola cysom i gaideit, kod pasarōdeis asneni.

Vyslobōkšais lecekļu uzraugs beja Agnese. Jei skrēja tī reitūs i vokorūs. Kod deigsteni pasarōdeja, pa dīnu cysas nūjēme, bet pret vokoru lecekli pōrkļōja ar lateņom i otkon pa viersu salyka cysas, lai vēļ vōrguleigajim stōdenim pa nakti byutu sylts. Ari pi dāstu izstateišonas Agnese beja lobs paleigis. Jei nese kerzeiti ar rasādu i pa vīnam stōdeņam deve babeņai. Babeņa ar vīnas rūkas divim pierstīm izdyure padziļu dūbeiti i daturēja, cikom ar ūtru ruku tī īlyka stōdeņu. Tod ar obu ruku trejīm pierstīm tū nu vysom pusem damīdze. Pīstateitū vogu obas ar Agnesi kōrteigi salaisteja, lai stōdeni nanūveistu i labi taugtu. Taida dorbōšonōs nasabeidze vysu dīnu. Pret vokoru babeņa beja jau pavysam pīkususe un bīži glaudeja sōpūšu mugoru. Agnesei mugareņa nasōpēja, beja lūkona, i jai grībējōs itū darbeņu dareit vēļ un vēļ. Bet dīna gōja iz beigom, i mōte jau sauce vakareņōs.

Kod vysš beja apsāts i sastateits, īkryta taidš kai valeigōkš breids. Jurs ar tāva brōļi Aleksī strōdōja pi molkas, jo bliučī jau zīmā pa rogovu ceļu beja savasti i stōvēja skaidinī, atļyka tikai sazōdžēt, sašķaldeit i sakratū grādōs, lai kolst. Agnese jīm beja dūšeigs paleigis. Jei laseja skaidas un atpleisušōs tōsteņas. Itys monts labi nūderēja pakurim, daga švierkstādams i sprauslōdams.

Cikom vēļ nabeņa sōkusēs raviešona, mōte i lelōs mōsas dabeidze aust audaklus, tod tūs, palnu sōrmā izvōrejušas, nese iz upi velēt. Piec tam izklōja pīkalņeitē, lai sauleitē balynoļās.

Pavasarī mōsas dareja vēļ kaidu cīši atbjīdeigu dorbu – jōs vādynōja sovus pyurus. Sasitpušas storp ōbeļņeicom strīcūs, kōre iz tīm rokstainus i streipainus vylnas dečus, boltus goldautus i rūcinīkus, kas beja austi nu teirim lynim, gludus

Latgale - manas mājas

Mans dzimtais novads, Latgale,
Tevi arvien vēl sapņos redzu;
Darbīgu, dāsnu, pazemīgu.
Tu ar zilo ezeru acīm
Debesīs raugoties, lūdzies:
«Dievs Varenais, esi žēlīgs,
Svētīj manus ļaudis un stiprini!
Palīdz viņiem dzīvot un pastāvēt
Mūžu mūžos, āmen!»
Tēva sēta, mana dzimtā ligzda,
Redzu tevi tāpat kā senāk.
Smilšains ceļš ved kalnup,
Tā galā pelēks guļbaļķu nams
Ar plašiem, baltiem logiem,
Saulei kur ienākt un pasmaidīt.
Tur lejā pie avota – pirtiņa
Ar kūpošu dūmeni sestdienās
Svēta vieta, miesu kur šķīstīt.
Es joprojām tā visu redzu.
Tas, kā neizdzēšams zīmogs,
Manās smadzenēs iespiests.
Mana bērība un jaunība,
Ar zelta burtiem dvēselē to
Uz mūžu ir ierakstījusi.
Bet īstenībā tur sen vairs nava
Ne ceļa, ne nama, ne pirtiņas,
To vietā – drūmi šalc mežs...

Himna Latgalei

Sveika, Latgale, dzimtene mana!
Upmalas birztaļā dzeguze zvana,
Straujie pakalni metas jau zaļi,
Cīruļi debesīs vītero skaļi.

Saullēktu sveicinot, baznīcu zvani,
Uz rīta lūgšanu aicina mani,
Radība visa dzied korāļus Dievam,
Par dāvāto dzīvību mums ikvienam.

Zilie ezeri draiski ņirb saulē,
Baltie lielceļi aicina tālē,
Ceļmalu krusti ceļniekus svēta,
Laipni ver durvis katra sēta.

Staltais Mākoņkalns Rāznai klanās,
Prieks un lepnums deg krūtīs manās,
Te mana tauta, te mana vieta -
Mūžīgi būšu pie tās es sieta.

Jura Gaigala tautasdziesmu ilustrāciju paraugi*

* Ilustrācijas 15., 16., un 17.lpp – no Latgales Kultūrvēstures muzeja krājuma

Zīdi, zīdi, rudzu vōrpa,
Deveņom aileņom;
Muni brōli klēti taisa
Devenimi orūdīm.

*Ai, tēva zemīte,
Tavu jaukumiņu!
Smildziņa ziedēja
Sudraba ziedus.*

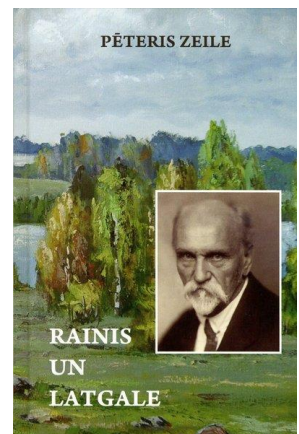
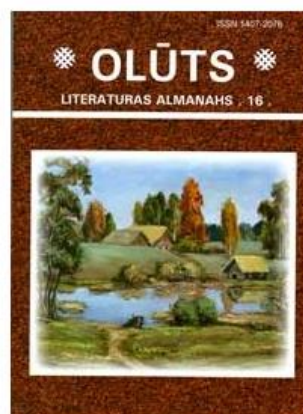
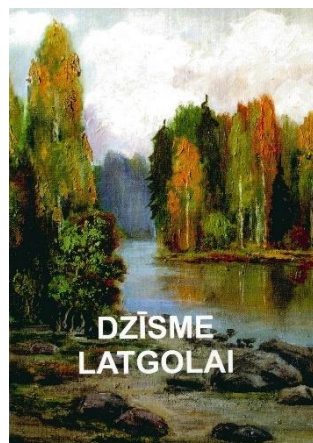
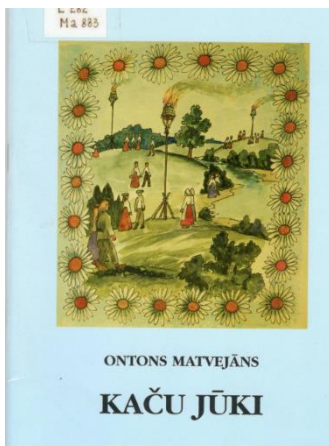
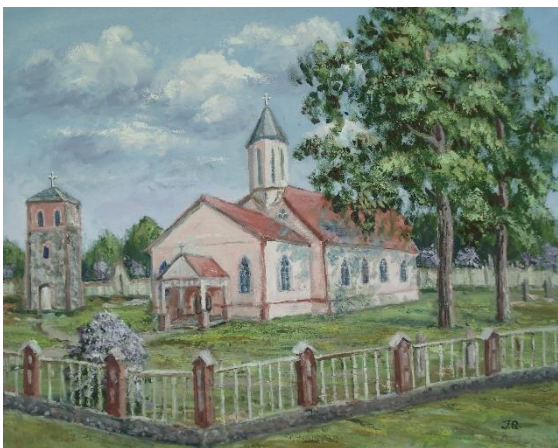

Sit, Jānīti, vara bungas
Vārtu staba galiņā,
Lai cēlās Jāņa māte,
Lai saņēma Jāņa bērnus!

Čigānos, čigānos
Ziemas svētku vakarā!
Kad nedeļa kūķu ēst,
Deva cūkas smecerīti.

Dubultkonkurss “Tāva sāta myužam svāta”
Ieskats Jura Gaigala gleznās (un dažu grāmatu vāki ar viņa gleznām)

Radošo darbu konkursa "Tāva sāta myužam svāta" vizuālo darbu pieteikums.

Skola: .....

Nr. p.k.	Darba autora vārds, uzvārds	klase	Darba nosaukums	Pedagoga vārds, uzvārds

Atbildīgā kontaktpersona (vārds, uzvārds) .....

Tālrunis: .....

e-pasta adrese: .....